DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.12(199).03
УДК 796.417:796.012.2:378.091.212]:[061:796]:378.4

Батєєва Н.П.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
доцент кафедри хореографічного мистецтва
Київський національний університет культури і мистецтв м. Київ
https://orcid.org/0000-0001-8214-1592
Коломєйцева О.М.
старша викладачка спортивного клубу
Київський національний університет культури і мистецтв м. Київ
https://orcid.org/0000-0002-0517-4435
Супруненко М.В.
кандидат педагогічних наук, доцент
доцент спортивного клубу
Київський національний університет культури і мистецтв м. Київ
https://orcid.org/0000-0001-6618-025X

ВПЛИВ АКРОБАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ НА РОЗВИТОК КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ У СПОРТИВНИХ СЕКЦІЯХ З ЧЕРЛІДЕНГУ ЗВО

У статті розглядається вплив акробатичної підготовки на розвиток координаційних здібностей студентів, які займаються видом спорту – черліденг. Черліденг належать до групи складно-координаційних видів спорту. Відмінною рисою даної групи є виконання студентами змагальних вправ, що відрізняються високою складністю координації рухів. У зв'язку з цим існує потреба постійного пошуку засобів оптимізації тренувального процесу, спрямованого на розвиток просторово-часової точності рухів. Мета: обґрунтувати розвиток координаційних здібностей студентів спортивної секції з черліденгу ЗВО, засобами акробатичної підготовки. Виявлено, що акробатична підготовка - один із допоміжних засобів удосконалення фізичних якостей та засіб підвищення спортивної майстерності спортсменів-студентів у виконанні змагальних програм з черліденгу. Прикінцеві результати дослідження в експериментальної групі виявилися більш значимі, ніж прикінцеві результати контрольної групи, що підтверджує ефективність застосування засобів акробатичної підготовки у навчально-тренувальному процесі спортсменів-студентів з черліденгу ЗВО.

***Ключові слова**: черліденг, акробатична підготовка, координаційні здібності, студенти.*

***Batieieva Nataliia, Kolomietseva Olha, Suprunenko Maksym. The influence of acrobatic training on the development of coordination abilities of students in cheerleading sports sections of higher education institutions.** The article examines the influence of acrobatic training on the development of coordination abilities in students engaged in the sport of cheerleading. Cheerleading belongs to the group of complex coordination sports, which are characterized by the performance of competitive routines requiring a high level of movement coordination. Therefore, there is a constant need to find effective means of optimizing the training process aimed at improving the spatio-temporal accuracy of athletes' movements. Purpose: to substantiate the development of coordination abilities of university students involved in cheerleading through the use of acrobatic training. The study found that acrobatic training serves as one of the auxiliary means for improving physical qualities and enhancing athletic performance in cheerleading competitions. Students are required to master the technique of performing acrobatic elements such as flips, bridges, somersaults, cartwheels, round-offs, and unsupported acrobatic movements (various types of somersaults). The experimental results showed that the final indicators of the experimental group were significantly higher than those of the control group, confirming the effectiveness of integrating acrobatic training into the educational and training process of cheerleading students at higher education institutions. The findings can help coaches and instructors individualize the training process, manage special activities more effectively, and increase the overall efficiency of the training system.*

***Keywords**: cheerleading, acrobatic training, coordination skills, students.*

Постановка проблеми. Останнім часом популярність серед молодіжної спільноти впевнено завойовує яскравий, складно-координаційний вид спорту, який поєднує в собі елементи гімнастики, акробатики, спортивних та сучасних танців, принципи синхронно-групової діяльності – черліденг [1; 2; 9]. Впровадження занять з черліденгу у систему секційної роботи ЗВО набуває популярності серед студентської молоді і є актуальним різновидом спортивно-оздоровчої діяльності студентів [18]. Так, Шукатка О. зі співавторами [18] стверджують, що тренування з черліденгу сприяють більш вираженому покращенню показників фізичної підготовленості студентів, порівняно з традиційними засобами і методами фізичної підготовки навчальної дисципліни "Фізичне виховання". Черліденг належать до групи складно-координаційних видів спорту. Відмінною рисою даної групи є виконання змагальних вправ, що відрізняються високою складністю координації рухів [10; 15]. Це свідчить про необхідність пошуку сучасних підходів до організації навчально-тренувального процесу зі студентами, які займаються у спортивних секціях з черліденгу ЗВО. Враховуючи актуальність даного питання було визначено тему дослідження «Вплив акробатичної підготовки на розвиток координаційних здібностей студентів у спортивних секціях з черліденгу ЗВО».

Аналіз літературних даних. Черліденг - складно-координаційний вид спорту, рухова діяльність якого характерна надзвичайно високими вимогами до техніки рухів і різних якостей [12]. Генеза розвитку черліденгу, як будь-якого іншого виду спорту, пов'язана з програмою та правилами змагань, які поступово ускладняється та потребують теоретичного аналізу та науково-практичного обґрунтування методики багаторічної підготовки спортсменів. Підвищення рівня спортивних результатів спортсменів у різних видах спорту вимагають пошуку нових засобів і методів, спрямованих на підвищення ефективності тренувального процесу, а вдосконалення системи підготовки спортсменів є основною проблемою теорії та методики спорту [5; 8; 9; 11; 13].

Сучасна система підготовки черлідерів спрямована на комплексне вирішення спеціальних завдань, формування спортивної техніки та навичок оцінки просторово-часових характеристик, миттєвої реакції, точності й узгодженості рухів в умовах їх варіативного застосування під час виступу [7].

В процесі тренування спортсменів з черліденгу формується широкий арсенал рухових навичок, які відрізняються координаційною точністю і складністю. Іншою відмінною рисою цього виду спорту є розвиток силових можливостей у всіх їх найважливіших проявах: динамічна, статична і вибухова сила, швидкісно-силова витривалість [8; 17].

Предметом оцінювання в черліденгу є змагальна вправа, яка має бути виконана практично безпомилково [10; 16]. Це стосується виконання елементів хореографії, акробатичних елементів, взаємодій зі спортсменами команди. В основі їхнього бездоганного виконання лежить спортивна техніка, що характеризується правильністю виконання заданих вправ. Досягти досконалої техніки виконання рухових завдань у цьому виді спорту можна лише на основі координаційної підготовки, що характеризується просторово-часовою точністю рухів спортсменів. Це означає, що координаційні здібності у черліденгу є базовими, без яких неможливо досягти результатів у даній спортивній діяльності.

Ряд науково-методичних праць [3; 7] встановили, що для черлідерів характерні такі специфічні координаційні здібності, які вони виконують у процесі тренувань та змаганнях: виконання статичної та динамічної рівноваги, які проявляються у збереженні стійкої пози на місці або у русі; прояв та зміна темпо-ритму рухів, а також можливість їх варіювання при зміні положення у просторі; реактивність рухів за часом рухової реакції, що характеризує здатність скорочення м'язів у потрібний момент; вестибулярна стійкість та чутливість, яка проявляється у точності та стабільності виконання вправ; прояв частоти рухів, що у прямої залежності від адекватного відчуття спортсмена у просторі; оцінка простору та часу на опорі та в безопорному положенні; симетрія та асиметрія виконання рухових дій; узгодження рухів із музикою, що виражається у точності виконання рухових дій відповідно до темпу музичного супроводу.

Авторами [12; 17] досліджено, що спортсменам у черліденгу при виконанні змагальних програм доводиться застосовувати значну кількість рухових дій: махи, присідання, стрибки, падіння, повороти, обертання та т.п. При цьому, перебуваючи в постійному русі, спортсмен повинен вміти з різних положень тіла, виконати цілеспрямовані рухові дії, основними з яких є: перебудови та взаємодії в команді, обов'язкові елементи складності та базові рухи черліденгу.

На думку авторів [4; 6; 14] важливим засобом підвищення загальної та технічної підготовленості, покращення спортивних результатів у різних видах спорту – є акробатична підготовка. Заняття акробатикою сприяють розвитку безлічі важливих рухових та морально-вольових якостей. Допоміжні засоби акробатики застосовуються на всіх етапах підготовки спортсменів - легкоатлетів, плавців, футболістів та інших. Акробатичні вправи різнобічно впливають на організм спортсменів, сприяють розвитку сили, швидкості та точності рухів, розвивають здатність орієнтуватися у просторі, надають великий вплив на вестибулярний апарат, удосконалюють функцію рівноваги [4; 6; 8; 14].

На підставі вищевикладеного, безумовно, можемо зробити висновок, що опанування програми з черліденгу не можливо без належного рівня акробатичної підготовки, яка є показником розвитку координаційних здібностей у спортсменів. Саме тому, впроваджуючи у систему секційної роботи ЗВО заняття з черліденгу зі студентами робить актуальним вивчення питання впливу акробатичної підготовки на розвиток координаційних здібностей студентів.

Мета дослідження: обґрунтувати розвиток координаційних здібностей студентів спортивної секції з черліденгу ЗВО, засобами акробатичної підготовки.

Матеріали і методи дослідження. Аналіз науково-методичної літератури та правил змагань, педагогічне експеримент, метод відеоаналізу змагальної діяльності. Педагогічний експеримент проводився на базі Київського національного університету культури і мистецтв (КНУКіМ). У ньому взяли участь студенти першого курсу освітнього ступеня "Бакалавр", які відвідували спортивну секцію з черліденгу протягом навчального року. З них були сформовані контрольна група (КГ=20) та експериментальна (ЕГ=20) група. Дослідження рівня розвитку координаційних здібностей проводилось на початку та наприкінці 2024-2025 навчального року. У процесі тестування ми визначали рівень здатності до рівноваги (тест проба Ромберга), узгодженість рухів, динамічну рівновагу та інтегральний показник координаційних здібностей. Акробатичні вправи в експериментальній групі використовувалися в основній частині тренувального заняття. Їхнє освоєння було розділено на три етапи. На першому етапі вивчалися вправи в партері базового призначення: перекати, перекиди вперед/назад, міст. На другому етапі студенти приступали до освоєння вправ: колесо, вальсет, рондат, переворот вперед і назад, а також фляк. На третьому етапі студенти розучували акробатичні вправи, що мають фазу польоту (безопорний рух) – сальто вперед/назад. Опанування цих елементів проводилося зі страховкою (тренера-викладача) та у міру готовності студентів. Потім завдання поступово ускладнювали: від виконання одиночних вправ до об'єднання в акробатичні зв'язки. Спочатку з'єднували по 2-3 елементи (перекиди, колесо, перевороти тощо). Потім виконували зв'язки з різних акробатичних елементів (рондат − фляк, переворот вперед – колесо, тощо).

У контрольній групі проводилися тренувальні заняття за традиційною програмою з чердіденгу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для розвитку координаційних здібностей студентів, які займалися у спортивній секції з черліденгу ЗВО нами використовувалася акробатична підготовка. Метою використання

акробатичних вправ було бажання підвищити якість координаційної підготовки за рахунок значної кількості самих елементів, різноманітності їх вихідних та кінцевих положень, варіантів та способів їх виконання.

Дослідження даної проблематики спиралось на тестові завдання за допомогою: проби Ромберга, в якій визначалась точність координації рухів; динамічна рівновага; узгодженість рухів; інтегральний показник координаційних здібностей. Середні показники координаційних здібностей студентів експериментальної та контрольної груп на початку експерименту, свідчать, про однорідність груп на початку експерименту. Результат прикінцевого дослідження за даною темою показав приріст рівня розвитку координаційних здібностей в експериментальній групі на 14%, тоді як у контрольній – 12% (таблиця 1).

Таблиця 1.

Приріст рівня координаційних здібностей студентів у спортивної секції з черліденгу ЗВО

Рівень розвитку координаційних здібностей	*Експериментальна група*		*Контрольна група*	
	До експерименту	*Після експерименту*	*До експерименту*	*Після експерименту*
Низький	13,8%	12,5%	19,2%	12,5%
Середній	24,5%	11,8%	25,2%	19,9%
Високий	56,8%	70,8%	55,6%	67,6
Приріст	14%		12%	

У таблиці 2 представлені результати тестування студентів секції з черліденгу. З даних видно, що рівень координаційних здібностей в членів експериментальної групи зріс за всіма чотирма показниками, порівняно з контрольною групою. Однак при виконанні тесту на статичну рівновагу (проба Ромберга) спостерігався найнижчий приріст. Це можна пояснити тим, що статичні положення не характерні для черліденгу, у той час як збереження динамічної рівноваги в просторово-часовому вимірі при виконанні елементів і базових рухів черліденгу є дуже значним.

Таблиця 2.

Динаміка показників координаційних здібностей студентів у спортивної секції з черліденгу ЗВО

Тест	*Бали*	*Експериментальна група*		*Контрольна група*	
		Початок експерименту	*Кінець експерименту*	*Початок експерименту*	*Кінець експерименту*
Проба Ромберга	5	48,2%	63,4%	45%	56,2%
	4	31,2%	19%	33,2%	28,4%
	3	21,4%	15,4%	22,8%	16,5%
Динамічна рівновага	5	54,6%	75,5%	52,2%	67,0%
	4	24,2%	16,6%	24,4%	18,0%
	3	23,5%	7,5%	22,5%	14,2%
Узгодженість рухів	5	58,2%	78,4%	59,0%	72,5%
	4	26,4%	12,8%	25,4%	18,5%
	3	14,5%	8,4%	12,5%	12%
Інтегральний показник	5	66,5%	80,2%	65,4%	74,5%
	4	28,2%	11,3%	19,2%	15,2%
	3	7,4%	7,6%	15,6%	10,2%

Примітка: Проба Ромберга – це неврологічний тест, який використовується для оцінки статичної рівноваги, координації.

Протягом експерименту в групах (ЕГ, КГ) було збережено однакову кількість тренувального часу, основна різниця між групами полягала у варіаціях використовуваних засобів та відведеного на цей час роботи. На період навчання було розроблено та апробовано методику тренування, при проведенні якої використовувалися в тренувальному процесі засоби акробатики у різному відсотковому співвідношенні. Так, ЕГ виділяла до 20%, а КГ не виділяла зовсім у тренувальному процесі на акробатичну підготовку та використовувала затверджену програму підготовки у черліденгу. Передбачалося, що таке співвідношення засобів та методів тренування сприятиме більш швидкому оволодінню техніки черліденгу та вихованню фізичних якостей.

Висновки. На основі дослідження виявлено, що акробатична підготовка − один із допоміжних засобів удосконалення фізичних якостей та засіб підвищення спортивної майстерності спортсменів-студентів у виконанні змагальних програм з черліденгу. Прикінцеві результати дослідження в експериментальної групі виявилися більш

значимі, ніж прикінцеві результати контрольної групи, що підтверджує ефективність застосування засобів акробатичної підготовки у навчально-тренувальному процесі студентів спортивної секції з черліденгу ЗВО.

Перспективи подальших досліджень передбачає провести у напрямку виявлення методів та засобів удосконалення технічної підготовленості студентів у спортивних секціях з черліденгу ЗВО.

Література

1. Бала Т. М., Масляк І. П. Чирлідинг у фізичному вихованні школярів: метод. посіб. для вчителів фізичної культури загальноосвітніх навч. закладів. Харків : ХДАФК, 2014. 141 с.
2. Бачинська Н. В. Історія та загальна характеристика черлідингу. *Наука і освіта.* 2013. № 4. С. 63-67.
3. Блажко Н.А., Шинкарук О.А. Компоненти підготовки кваліфікованих спортсменок у черліденгу. *Молодь та олімпійський рух*: зб. тез доп. XIII Міжнар. конф. молодих вчених, Київ, 16 трав. 2020 р. Київ: НУФВСУ, 2020. С. 56–57.
4. Болобан В.Н. Спортивная акробатика. К.: Вища шк.; 1988,168 с.
5. Бодренкова І. О. Вдосконалення техніки роботи з предметом у черлідингу на етапі спеціалізованої базової підготовки. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 2014. №2 (40). С. 33-37.
6. Гімнастика: навчальний посібник / І.Й. Малинський, С.В. Крупеня, Ю.П. Сергієнко, О.М. Лаврентьєв. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 226 с. (Серія «На допомогу студенту УДФСУ»; т. 88).
7. Герасимчук К. М. Методичні особливості розвитку координаційних здібностей спортсменів-черлідерів. Проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання спорту і здоров'я людини : мат-ли VII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнарод. участю (18-19 квітня 2024); Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2024. С. 47-49.
8. Зінченко І.А. Побудова тренувального процесу спортсменів у черлідингу на етапі спеціалізованої базової підготовки : автореф. дис. …канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.01. Харків, 2013. 22 с.
9. Іванченко Ю. М. Планування і організація тренувального процесу в черліденгу. *Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту.* Львів, 2010. Вип. 14, т. 1. С. 94 - 100.
10. Крикун Ю. Характеристика змагальної діяльності спортсменів у черліденгу. *Слобожанський науково-спортивний вісник.* Харків: ХДАФК, 2009. № 2. С. 30-35.
11. Лапутін А. Н. Сучасні проблеми вдосконалення технічної майстерності спортсменів в олімпійському та професійному спорті / А. Н. Лапутін, Н. А. Носко // *Фізичне виховання студентів творчих спеціальностей: зб. наукових праць* / під ред. С. С. Єрмакова. Харків : ХГАДІ (ХХПІ), 2002. № 4. С. 3-17.
12. Михайліченко А. Г. Особливості технічної підготовки черлідерів у номінації «Чер». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт).* 2016. Випуск 5 (75). С. 81-85.
13. Платонов В. Загальна теорія підготовки спортсменів: історія розвитку, методологія побудови, сучасний стан. *Наука в олімпійському спорті*. 2016. № 3. С. 75-104. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NOS_2016_3_11.
14. Сергієнко Л. П. Комплексне тестування рухових здібностей людини: Навчальний посібник. Миколаїв: УДМТУ, 2001. 360 с.
15. Черліденг: Навч. Програма для ДЮСШ. Міністерство молоді та спорту України. Укл.: Г.С. Андрієнко, Ю.Ю. Крикун, С.В. Синиця, Т.О. Синиця, Л.Є. Тимошевська/. Київ. 2017; 64 с.
16. Черліденг: Правила змагань. Міністерство молоді та спорту України. Укл.: Ю.Ю. Крикун, Г.С. Андрієнко/. Київ. 2016; 80 с.
17. Шинкарук О, Блажко Н. Особливості підготовки спортсменок в індивідуальних та командних змаганнях з черлідингу. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*: зб. наук. праць. 2018. № 6. С. 185-191.
18. Шукатка О., Червоношапка М., Мартинів О., Кость М., Поліщук Н. Черлідинг як ефективний різновид рухової активності здобувачок вищої освіти. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15,* 2025. №4(190). С. 190-193. URL: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.04(190).38

References

1. Bala, T. M., & Masliak, I. P. (2014), "Chyrlidynh u fizychnomu vykhovanni shkoliariv " [Chirling, as a field of physical education]. Metod. posibnyk dlia vchyteliv fizychnoi kultury zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv Kh., KhDAFK, 141 [Ukrainian].
2. Bachynska, N. V. (2013), "Istoriia ta zahalna kharakterystyka cherlidynhu", Nauka i osvita, № 4, S. 63-67 [Ukrainian].
3. Blazhko, N. A., Shynkaruk, O. A. (2020), "Komponenty pidhotovky kvalifikovanykh sportsmenok u cherlidenhu", Molod ta olimpiiskyi rukh: zb. tez dop. XIII Mizhnar. konf. molodykh vchenykh, 16 trav. 2020, Kyiv: NUFVSU, S. 56–57. [Ukrainian].
4. Boloban, V. N. (1988), "Sportyvnaia akrobatyka". Kyiv Vyshcha shk.
5. Bodrenkova, I.O. (2014), "Vdoskonalennia tekhniky roboty z predmetom u cherlidynhu na etapi spetsializovanoi bazovoi pidhotovky", Slobozhanskyi naukovo-sportyvnyi visnyk, №2 (40), S. 33-37.
6. Malynskyi, I. Y., Krupenia, S. V., Serhiienko, Yu. P., & Lavrentiev, O. M. (2021), "Himnastyka": navchalnyi posibnyk. Irpin: Universytet DFS Ukrainy, 226 s. [Ukrainian].
7. Herasymchuk, K. M. (2024), "Metodychni osoblyvosti rozvytku koordynatsiinykh zdibnostei sportsmeniv-cherlideriv". Problemy ta perspektyvy rozvytku fizychnoho vykhovannia sportu i zdorovia liudyny : mat-ly VII Vseukr. nauk.-prakt. konf. z mizhnarod. uchastiu (18-19 kvitnia 2024); Poltav. nats. ped. un-t imeni V. H. Korolenka. Poltava : PNPU imeni V. H. Korolenka. S. 47-49. [Ukrainian].

8. Zinchenko, I. A. (2013), "Pobudova trenuvalnoho protsesu sportsmeniv u cherlidynhu na etapi spetsializovanoi bazovoi pidhotovky": avtoref. dys. …kand. nauk z fiz. vykhovannia i sportu : [spets.] 24.00.01. Kharkiv. 22 s. [Ukrainian].

9. Ivanchenko, Yu. M. (2010), "Planuvannia i orhanizatsiia trenuvalnoho protsesu v cherlidenhu". Moloda sportyvna nauka Ukrainy : zb. nauk. pr. z haluzi fiz. kultury ta sportu. Lviv. Vyp. 14, t. 1. S. 94 - 100. [Ukrainian].

10. Krykun, Yu.Iu. (2009), "Kharakterystyka zmahalnoi diialnosti sportsmeniv cherlidinhu", Slobozhanskyi naukovosportyvnyi visnyk: [nauk.-teor. zhurn.]. Kharkiv: KhDAFK, № 2. S. 72-75. [Ukrainian].

11. Laputin, A. N., & Nosko N. A. (2002), "Suchasni problemy vdoskonalennia tekhnichnoi maisternosti sportsmeniv v olimpiiskomu ta profesiinomu sporti", (S. S. Yermakova, Red.). Fizychne vykhovannia studentiv tvorchykh spetsialnostei: [zb. naukovykh prats]. Kharkiv: KhHADI (KhKhPI), № 4. S. 3-17. [Ukrainian].

12. Mykhailichenko, A. H. (2016), "Osoblyvosti tekhnichnoi pidhotovky cherlideriv u nominatsii "Cher", Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriia 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport). Vypusk 5 (75). S. 81-85. [Ukrainian].

13. Platonov, V. (2016), "Zahalna teoriia pidhotovky sportsmeniv: istoriia rozvytku, metodolohiia pobudovy, suchasnyi stan", Nauka v olimpiiskomu sporti, № 3. S. 75-104. [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NOS_2016_3_11.

14. Serhiienko, L. P. (2001), "Kompleksne testuvannia rukhovykh zdibnostei liudyny", Mykolaiv: UDMTU. 360 s.

15. Andriienko, H. S., Krykun, Yu.Yu., Synytsia, S. V., Synytsia, T. O. & Tymoshevska, L.Ye. (2017), "Cherlidenh: navchalna prohrama dlia dytiacho-yunatskykh sportyvnykh shkil" [Cher lideng: curriculum for children's and youth sports schools]. Kyiv [Ukrainian].

16. Krykun, Yu. & Andriienko, H. (2016), "Cherlidenh. Pravyla zmahan" [Cherlideng. Compe tition rules]. Kyiv [Ukrainian].

17. Shynkaruk, O., & Blazhko N. (2018), "Osoblyvosti pidhotovky sportsmenok v indyvidualnykh ta komandnykh zmahanniakh z cherlidynhu", Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii: zb. nauk. prats. № 6. S. 185-91. [Ukrainian].

18. Shukatka, O., Chervonoshapka, M., Martyniv, O., Kost, M., Polishchuk, N. (2025), "Cherlidynh yak efektyvnyi riznovyd rukhovoi aktyvnosti zdobuvachok vyshchoi osvity", Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport). Vypusk 4 (190). S.190-193, available at: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.04(190).38 [Ukrainian].

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.12(199).04
УДК 378:355.23:005.336.2

Богуславський Віктор Володимирович,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри спеціальної фізичної підготовки,
Дніпровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро
orcid.org/0000-0003-2688-4505

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ У ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

У статті розглядаються організаційно-педагогічні засади національної та міжнародної співпраці у підготовці кадрів сектору безпеки і оборони України. Актуальність дослідження визначається потребою модернізації вітчизняної системи військової та спеціальної освіти в умовах реформування сектору безпеки, адаптації освітніх стандартів до вимог НАТО та ЄС, а також необхідністю реагування на нові виклики гібридної війни, кіберзагроз та інформаційного впливу. Метою статті є обґрунтування організаційно-педагогічних засад національної та міжнародної співпраці у підготовці фахівців сектору безпеки і оборони та представлення авторської концепції підвищення рівня міжвідомчої взаємодії закладів вищої освіти. Методологічну основу становлять порівняльний аналіз, систематизація, узагальнення досвіду провідних країн-членів НАТО, аналіз нормативно-правових документів і стратегій розвитку професійної військової освіти. Результати дослідження дозволили виявити сучасні тенденції інтеграції національної системи підготовки кадрів до європейського освітнього простору, визначити бар'єри та резерви ефективності міжвідомчої співпраці. Запропоновано концепцію створення інтегрованої системи підготовки кадрів на основі уніфікованих стандартів, спільних освітніх програм, взаємного визнання кваліфікацій і механізмів академічної мобільності. Обґрунтовано необхідність міжвідомчої координації, розширення міжнародного партнерства, участі у спільних дослідницьких програмах і тренінгах під егідою НАТО та ЄС. Отримані результати мають теоретичне й практичне значення для вдосконалення системи професійної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України, посилення її конкурентоспроможності та сумісності з міжнародними стандартами.

Ключові слова: *сектор безпеки і оборони, підготовка кадрів, міжнародна співпраця, міжвідомча взаємодія, заклади вищої освіти, організаційно-педагогічні засади, євроатлантична інтеграція, національні ініціативи, стандарти НАТО, професійна освіта.*